

**Світлана СТАСЬКІВ**

здобувачка освітньо-професійної програми  
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ  
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,  
публічного управління та персоналу ЗУНУ Галина РИМАР

## **УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗВІТНОСТІ ТА КОНТРОЛЮ В ОРГАНІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

В сучасних умовах для ефективного функціонування будь-якого органу публічного управління необхідно, щоб працівники могли оперативної та обґрунтовано приймати управлінські рішення, правильність та своєчасність яких ґрунтується на використанні інформації, яка подається в звітах та контролях, які детально характеризують стан діяльності. За відсутності таких даних, неможливо прийняти виважені рішення щодо напрямів подальшого розвитку не тільки органу, але й країни в цілому

Ефективне управління економікою підприємств й держави в цілому значною мірою залежить від достовірності, повноти, доречності та своєчасності інформації щодо характеру та обсягу здійснюваних господарських процесів, наявності та використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, джерел отримання фінансових результатів діяльності та напрямів використання прибутку. Одним з основних джерел такого інформаційного забезпечення є звітність та контроль, які готуються шляхом виконання спеціальних процедур обробки, групування і підрахунку даних і формуються на завершальній стадії облікового процесу. Якщо первинна реєстрація господарських операцій за допомогою документів і наступне їх групування на рахунках дає можливість оперативного контролювати хід господарської діяльності на окремих ділянках роботи органів, то звітність містить інформацію за підсумками та результатами роботи установи в цілому, а також за його окремими ділянками, галузями за відповідні звітні періоди, контроль допомагає виявити відхилення між тим що є і що має бути.

Звітність у системі контролю може складатися за різними формами від безпосередньо особистих контактів і телефонних переговорів, оперативної звітності та представлень вартісних показників у вигляді таблиць, графіків, у вигляді гістограм до складання графіків руху витрат, представлень у системі контролю виконання фінансових операцій, статистичного контролю якості тощо

Форми звітності можна готувати заздалегідь, оскільки, використання готових форм дає можливість оперативної готувати інформацію про хід реалізації поставлених завдань. Крім того, форми мають бути компактними, розбірливими, доступними. Працівники установи повинні витратити якомога менше часу на

заповнення звітів. Компактність форми представлення інформації скорочує обсяг даних, що реєструються, дозволяє включати важливу інформацію в бланки систематичних звітів, які направляються на технічні перевірки та набувають характеру ключових документів. Як правило, така форма звітів обробляється в автоматизованих системах, але можливе її використання і при ручному оформленні звітної документації.

Для керівників проектів при передачі інформації велике значення має її селективність і складання проміжних звітів, тобто отримання найбільш необхідної і оперативної інформації. Звіти, що відображають особливі випадки, призначені для ідентифікації і виділення найбільш важливої і критичної інформації, характерної для даної ситуації, і передачі її зацікавленій особі в мінімальний проміжок часу для прийняття відповідних рішень і подальших дій. Інформація про стан робіт подається у вигляді контрольного звіту про хід виконання робіт.

Із метою забезпечення ефективності управління і можливості попередження певних збоїв і зривів до того, як вони виникнуть, звіти, що складаються, повинні включати прогнозування і визначення існуючих тенденцій (трендів). Це можливо здійснювати за допомогою сіткових моделей, ресурсних гістограм, діаграм тощо.

Зазвичай, при підготовці звітності важливу роль відіграє аналіз інформації, що надходить.

Раціональне та ефективне використання фінансових ресурсів можливе лише за умови існування дієвої системи контролю за дотриманням законності, фінансової дисципліни і доцільності у процесі мобілізації, розподілу та використання коштів. Отримані у процесі фінансового контролю результати забезпечують виконання бюджетів за доходами і видатками, дають змогу знайти резерви збільшення обсягів фінансових ресурсів, виявити і ліквідувати диспропорції у розподілі фінансових ресурсів, забезпечити цільовий характер використання коштів та реалізувати інші функції органів публічної влади. Таким чином, фінансовий контроль виступає функцією управління, вагомим засобом забезпечення законності та відіграє роль чинника подальшого розвитку ринкових відносин. За допомогою фінансового контролю виявляються правопорушення, притягуються до відповідальності винні особи.

Залежно від характеру взаємовідносин контроль можна поділити на внутрішній і зовнішній. При внутрішньому контролі суб'єкт і об'єкт належать до однієї системи, а при зовнішньому суб'єктом контролю виступає орган, що не належить до тієї ж системи, що й об'єкт. Внутрішній фінансовий контроль – це самоконтроль, який здійснюють організації, підприємства, установи як за власною фінансовою діяльністю, так і за фінансовою діяльністю підрозділів, що

входять до їх складу. Він є складовою управління організацією і тому провадиться на її розсуд на основі рішень даної організації. Розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах.

За часом проведення фінансовий контроль поділяється на попередній, поточний та наступний. Критерій розмежування цих форм полягає у зіставленні часу здійснення контрольних дій із процесами формування й використання фондів фінансових ресурсів. Водночас вони тісно взаємопов'язані, відображаючи тим самим безперервний характер контролю.

Зауважимо, що в умовах переходу до ринкових відносин дедалі важливішу роль відіграє попередній (превентивний) контроль. Він здійснюється на етапі розгляду й прийняття рішень з фінансових питань, у тому числі на стадії розробки та прийняття законів та актів органів місцевої влади та місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності, в першу чергу – бюджетів на поточні роки.

Отже, ефективність фінансової звітності та контролю є однією з найважливіших функцій державного управління повинна бути спрямована на виявлення відхилень, доцільності та ефективності управління фінансовими ресурсами та державною власністю, а також на своєчасне вжиття необхідних відповідних коригувань та запобіжних заходів.

#### *Список використаних джерел:*

1. Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Коцупатрий М.М. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник. – 2-е видання. – Київ, Центр учбової літератури, 2019. – 424 с.

2. Організація контролю в системі органів державної влади: Інформаційно-методичний матеріал / М.І.Баюк, М.І.Войт, Г.В.Матковський. – Хмельницький: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. – 2013. – 135 с.

3. Снітчук М. Контроль як засіб зміцнення дисципліни виконання, підвищення ефективності роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Київська міська державна адміністрація, Київський міський Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників. К., 2005.- 56 с

4. Орлов І.В. Звітність підприємств: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” – 3-є вид., допов. і перероб. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 484 с.